

A' RÓMAI CSÁZÁRI ES AP. KIRALYI FELSEG-
NEK KEGYELMES ENGEDELMEVEL.

Indúlt BÉTSBŐL Kedden 30. Augustusban 1791.

Az egy néhány napokig tartott elsőzés, a' Prá-
gai Koronázás, és a' F. Udvarnaa itthon nem
léte tsak nem ki-izaraztották az Ujságiró Kútfeje-
ket — mellyeknek forrása minden óran keményebb
és bővebb folyamattal fognak meg indulni, mi-
helyt a' Koronázásnak vége lészzen; mihelyt a' tö-
kéletes békeiséggel a' mi Fegyvereseink, kik a'
Török Tartományokból már kezdettenek költözni,
Hazánkba vissza térnek, és végre mihelyt a' most
edgyütt volt hatalmas Fejek a' Szomizédság békes-
ség és edgyelség arany bogját meg fogják kötni. —
A' Békeiség ugyan meg van mind a' 3 F. Tsázza-
fok részéről; de ennek végső feltételei a' Tseh Ko-
ronázás után váraoznak — addig a' Szilztovban
vélte Közben-járó Fejedelmek' Ministerel es a' miénk
drága

drága Muzzka bőrekből készült mentéket és gazdag arannyal szerzámmal ékeskedő lovakot nyertenek a' Portától ajándékba, mellyeket a' békeségnek aláírása után Aug. 4-dikén a' Török Ministerek szokott tzeremóniával adának által. — Ugyan ezen *Szisztovban* dolgozott Ministereket a' mi F. Udvarunknak ajándékjai is készen várják.

Egy nagy szivűségnek ritka példáját értyük a' Budai Levelekből: Történt ugyan-is, hogy a' *Károlovitzi Görög Érsek és Metropolita Strátimerovits* Ur ö Nga egy *Anasztasievits Demeter* nevű Görög Kereskedőnek jelentvén, hogy a' nagyobb Oskolák-nak-is gyarapittások igen szükséges volna, ha arra elegendő költségek volna — csak el-hül a' jó *Metropolita* Ur, midőn véletlenül, a' fenn nevezett Kereskedő minden gondolkozás nélkül ezt mondá: Uram! én 20-ezer forintokat ajándékozhatok, 's mások-is találkozhatnak még, kik segedelmet nyújthatnak. Más-nap az *Illyria* Nemzet gyűlésében meg-köszöné a' *Metropolita* Ur a' Közönség' nevével ezen ajándékot, és elé-belvén ezen tzelját a' Tudomány gyarapittásáról, leg-ottan találkozának kik még 13-ezer forintokat adának a' fennebb említett summához, és így kétszer 24 óra alatt 33 ezer forintok tétetének-le a' *Metropolitának*. E' már a' hathatós segedelem a' Tudománynak gyarapittására, és e' csak kétszer 24 óra alatt történt, hát még tovább mennyire nem mehet. Ez a' Nemzet buzgón szereti a' maga Nemzetit, és annak ifjuságának szerentséjét, mint a' Nemzet ditsőségét, buzgón munkálódja; de vagynak olyan Nemzetek-is a' Hóld alatt, kik a' magok ifjuságokat talám szegyenlenék, ha egy szegény legény többre találna menni, mint egy Gavallér, 's azért nem-is igyekeznek ezek olly buzgón a' szegény Tanulóknak segedelmeken.

— Meg válik a' a Magyar Hazában fel-állítandó nyelv és Tudományt pallérazó igen szükséges Társaságok mire mehetnek; mert mindennek, pénk az életű ere. Tudós és szorgalmas Kertészek kívántatnának

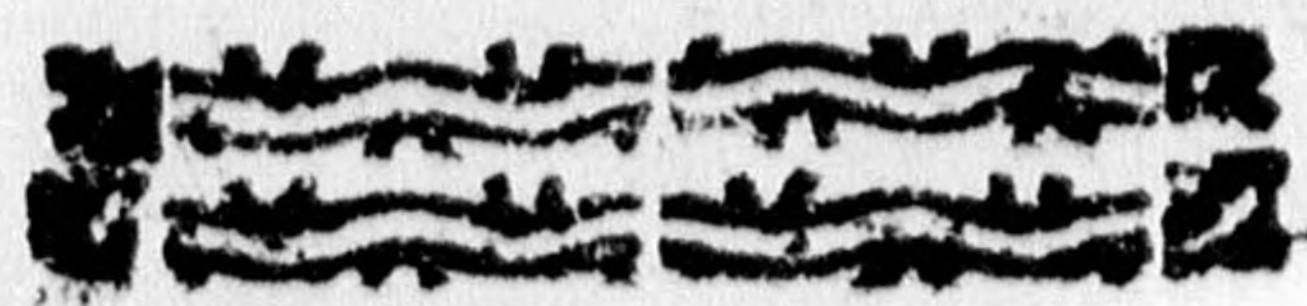

nak ezen plántátskának ültetésére, és öntözésére hogy ebből nagy gyökereket vert előfát várhassunk valahára — de — de — a' hól a' Kertészek között irigység, részrehajlás gyűlölfég, pénz vadászat 's több ebfélék uralkodnak, el-rontja az edgyik, a' mit plántált a' másik.

Egy Gazdaságra, és szorgalmatosságra ébresztő, a' mi Hazánkban igen ritka és szükséges példa-is áll itt előttünk. Emlékeztünk vala már edgyik Levelünkben, hogy Hazánkban egy szegény Paraszt ember, kinek szüleiéről tsak 2 ökretskéje maradt vala, anyira vitte szorgalmatossága által a' maga sorfát, hogy portzióban minden éltendőben sok 100 forintokat fizetvén, Földes Urának minden tartazó szolgálatot hiven meg-tévén, most a' leg-közelebb valo háboru alkalmatosságával 80 ezer forint arra ökrét adta-el a' Tábor számára. — Ezen nagy betsületet érdemlő Tsongrád Vgyében H. M. Vásárhelyen lakozó *Kaszap Péter* nevezetű hajdoni Paraszt Polgár F. Urunknak Kegyelmeiségéből, a' T. N. Vgyének ajánlása után, minden fizetés nélkül Nemességgel tiszteltetett meg, és már Nemes Levele kezéhez-is küldetett. Kedves *Kaszap Péter* Ur! az irigység felett dicskedjél a' magad vagyonoddal, mely a' te példás szorgalmatosságodnak véres verejtékkal nyert méltó jutalma. A' kik nagy rangal és gazdasággal születtetvén egész életekben egy haladatlan préda Herét játszanak, Őli vagyonnyokat nem szaporították, vagy el-prédálták, szégyeljük meg magokat előtted. Adjon *Isten* néked sok irigyeket és ezutánis áldást véres verejtékednek!

*Izsáki*ből 22-dik Aug. azt írják, hogy ott nem régiben egy *Adám* nevezetű 'Sidó egy kedves Leányát férjhez adván, a' Lakadalm alkalmatosságával a' *Katholikus és Réformátus Kóldusok* nak 124 n. forintokat olzított ki. Dicsőséges indulat! Lám! hogy a' Keresztényi türedelemnek Felebaráti szeretet a' szüleménnye.

Minden Fels. Kantzelláriáknak 's. t. ő Felsége elölbe menendő munkái 's irásai 28-dikig H. *Kau*

nitz eleibe adattanak, és ma már ő Felsége után küldetnek, és ez után minden nap.

Egy Muzka Kurir érkezett ide hozzánk Bétsbe a' múlt héten, ki azt beszéli, hogy ő Párisba küldtetett vala, hogy onnan jöne olztán Bétsbe; de *Strászburggon* túl tsak egy néhány mértföldekig bátorkodék a' példa nélkül való sok úton állók miatt menni; és hogy életét és Leveleit meg ment-helse, egy más mindenétől és F. Leveleitől is egészen meg-folztatott Kabinét Kurirral vissza térni kéntelenítették; ne hogy életét és rá bizott petsétes Leveleit Kotzkára vesse. — Annak a' *Verduni* Postamesternek a' Fia, ki a' szaladó útban lévő Frantzia Királyt meg-esmerte, titkos gyilkosi kéz által ölettetett-meg.

Spanyol Országban igen rossz szagu Frantzia fa mondatik égni a' tűzön; minden órán bővebben meg-haljuk.

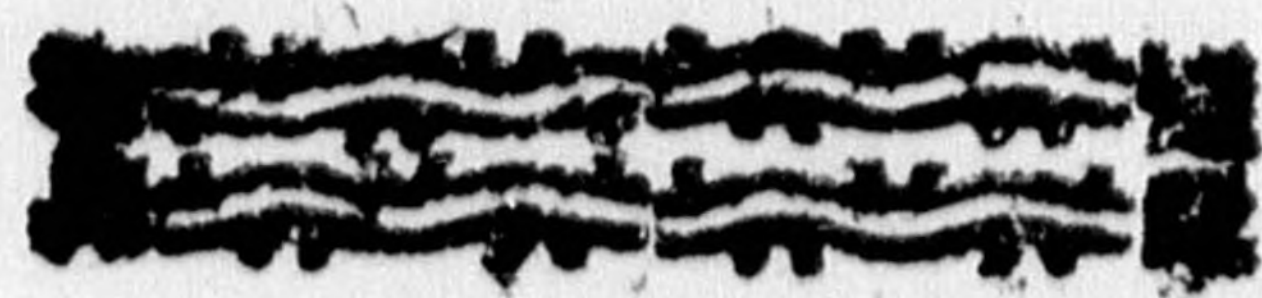
A' mi Belgiumban lévő és a' Frantzia szélekhez közel Strá'sán álló katonáink, és a' Frantziák között esik olykor egy-egy kitsiny üstök-vonás: de koránt sem a' felsőbbeknek parantsolattyából: sőt a' mi kárt a' minap a' Frantziák a' miénkek közt tettenek vólt, az után azt is vissza fizették. Azt mondják, hogy a' *Hassiai Landgróf* katonáinak számára készek már a' Frantzia szélekhez közel a' szállások. Ezek hát, ha lehet, nem otthon, hanem Campaniában fognak szüretelni.

Egy nevezetes Példa, melyből némely gazdag Szülék, és azoknak magzati intést vehetnek.

Itt Bétsben egy retze-fátyol tsináló gazdag emberek, kinek tsak tsupa ház-bér esztendőnként 6-ezer forint jövedelme vagyon a' keresetén kívül, egyetlen egy szép leánya, mint egy 16 esztendős, a' múlt Farságon valamelly név-napi vagy házi-múlattságban meg-esmérkedvén egy betsületes, jó igyekezetű szegény legénnyel, költsönös hajlandóságot érzenek egymáshoz, melly szerint, többszöri találkozás után,

tán, ki-nyilatkoztatják egymásnak, hogy ha az egek rendelése és a' leány' Szüléinek meg-egyezése engedik, tehát ők jövendőben házassági páros életre lépjenek. Ehez képest a' Szüléi házánál is meglátogatta a' legény el-jegyzett kegyelsét, melyet a' leánynak nagyra vágyó Anyja észre vévén, alattomban meg-tudakoztatja a' legénynek minden környül állásait, és úgy találja, hogy jó származasu, de csak négy száz forint elztendei fizetéssel vagyon egy Kantzelláriánál hivatalban; ő pedig gazdag embernek, 's leg-alább is Bárónak vagy Grófnak akarván adni leányát, meg-tiltja a' legénynek, hogy többé házához ne menjen, és a' leánynak meg-parrantsolja, hogy annak szeretetéről le-mondjon. Levelezésre kapnak az ifjak, mellyet a' szoba-leány segítségé által a' múlt hétig édesen folytattanak is; hanem, mikor a' múlt Szeredán a' leány éppen végezné a' Levél irást, melyben arra kéri a' legényt, hogy akár a' felsőbb helyeken nyerjen engedelmet az öszve kelésre, akár más módot találjon benne; mert ő soha másnak felesége nem lehet, inkább kész lesz meg-halni; azonban bé lépik az Atyja a' szobába, a' leánynak hirtelen nem lévén ideje a' levelet el rejtteni, az Atyja ki-ragadja a' kezéből, és el-olvassa. Az alatt a' leány ki szalad a' Konyhára, és ott el-ájul. Végezvén az Atyja a' levél olvasást, ki-megyén a' Konyhára, és kegyetlenül pirongatni kezdi a' már fel-efzmélkedett leányt: No várj csak gaz leány, ugy-mond, mert olyan árestomban fogsz ez után lakni, a' honnan levelet sem irhatsz, majd haza jő Anyád, 's meg rak veréssel, tudd meg!! — Egy óra múlva haza jövén az Anya, keresik a' leányt, 's hát sokot lints, pedig a' háztól ki nem ment. Nézik az árnyék-széken is, 's hát annak az ajtója belőlről bé van zárva; zörgetnek, szöllitják, nem felel; bé-rontják az ajtót, 's há a' leányt haldokalva találják; valahol mérget kapván, magát meg étette, és egy fertály óra múlva, nagy kínok között ki múlt a' Világból. Már a' gazdag Szüléknek semmi magzatjok nintsen, a' legény

gény pedig bújában úgy meg-háborodott, hogy most haláloson veszteg fekszik. Ebből a' példából az ifjak tanuljanak engedelmeiséget, és indulataikon uralkodást; a' Szülék pedig, magzatjaiknak ki-házásításakor, ne csak rangra 's gazdagságra, hanem gyermekeiknek nyugodalmára-is tekintsenek.

Ferentz Fő Hertzeg' Beszédje, mellyel Nádor-Ispány ő Kir. Fő Hertzegségét Ns Pest Vármegyei Fő Ispányságába bé iktatta, így következik: — —

„ Dum Tu Serenissime Archidux, et Regni Palatine! ad priscum Regni morem Gubernacula Comitatum horum *Pest, Pilis, et Solth* articulatim unitorum forma publica suspicis, manifeste indicas paternam cohortationem Suae Majestatis Sacratissimae, Patris utriusque Nostrum, ipsiusque Gentis Hungaræ veneratissimi, alte animo tuo insculptam esse: novumque, quia mori patrio litas, tuæ filialis in Suam Majestatem observantiae dare documentum. Gratulor mihi, quod dum me Sua Majestas Imperator, et Rex Apostolicus Suae apud Dominos Status voluntatis Interpretem esse voluit, una testis tuæ in Augustum Patrem pietatis, communisque illius solatii, quod hodie ora, vultusque singulorum explicant, esse valeam. Trado ego Tibi, Serenissime Archidux, et Regni Palatine! Nomine Suae Majestatis Sacratissimae Munus Supremi Comitatus Comitatum *Pest, Pilis, et Solth* articulatim unitorum cum omnibus ad illud spectantibus praerogativis, quod velut ad officium palatinum spectans jam antea communibus Dominorum Regni Statuum suffragiis, accedente item confirmatione Regia adeptus es. Domini vero hujus Comitatus Status eundem Serenissimum Archiducem, et Palatinum pro suo Supremo Comite habituri sunt, ac debitam, legalemque praestabunt paritionem. Diei hujus memoria mihi semper jucunda erit, dum et meae in te Serenissime Archidux, et Regni Palatine! fraternae dilectionis, et sinceri mei in Gentem Hungaræ studii, ac affectus specimen hoc publicum, edere potui. “

Külső Országot illető dolgok.

Frantzia Ország. — Következik az *ujj Frantzia Constitutionnak* azon *Titulussa*, mellynek foglalattya a' *Közönséges Hatalom*. Ezen *Titulus* 3 főbb részekből áll, mellyek közzül az „*I-ső szoll a' Törvény hozó Hatalomról*.”

1.) *Artikulus*. A' *Nemzeti gyűlés*, melly a' *Törvény hozó Test*, szüntelen tartó 's csak egy *Kamarából* (*Házból*) áll. — 2.) *Art.* Minden két esztendő alatt egyszer *ujj valóztás* által *ujjittatik* meg: és ezen két esztendő egy *Törvény hozó Periodust* fognak tenni. — 3.) A' *Törvény-hozó Test* ezen meg-ujjittatásának *Törvények* szerint, változhatatlanul véghez kell menni. — 4.) A' *Királynak* nem léssen hatalma ezen *Törvény-hozó Testnek* el-olztatására.

Ezen *Résznek további Osztályai*. — A.) *Osztály*. Száma a' *Repræsentánsoknak*. — a.) A' *Repræsentánsok*, a' 83 *Departmánokhoz* képest, mellyekből az egész *Ország* áll, 745 tön léznek: kivévén azokat, a' kik a' *Coloniákból* fognak rendeltetni. — b.) Ezeknek *valóztásokban* ezen három mértékekre, u. m. a' *földre*, a' *népességre*, és a' *tuljdon-képpen való adó-fizetésre* fog lenni a' *tekin.* — c.) A' *földet* vagy a' *Tartományt* a' mi illeti, mindenik *Depártmánból* 3 *Repræsentánsok* valóztatnak, kivévén a' *Párisi Depártmánt*, melly csak egyet valózt. A' 83 *Depártmánokhoz* képest tehát 247 *Repræsentánsok* fognak valóztatni. — d.) A' *népességhez* képest 249 en valóztatnak, úgy hogy az egész *Ország népességének* másája 249 részekre osztatván, mindenik *Departmán* valózt a' *felvebb valókon* kívül még annyit, a' *mennyi rész* a' *népességből* ő réá esik. — e.) Az *Orzágnak* egész *adója* is 249 részekre osztatván, ehez képest is 249 *Repræsentánsok* valóztatnak, mindenik *Departman* annyit valóztatván a' *maga kebeléből*, a' *hány részt* fizeti a' *portzionak*, vagy *adónak*.

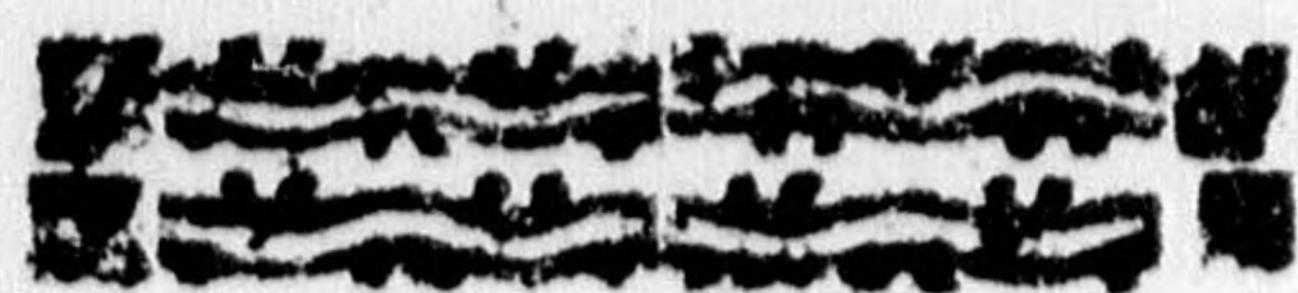
B.) *Azok*.

B.) *Osztály Azoknak meghatározatása, a' kik a' Repræsentánsokat választani fogják.* — a.) A' Repræsentánsoknak választására ö zve gyülekezhetnek tsak a' valóságos Polgárok a' Városokban és Kántonokban, mihelyest az el bomlott Nemzeti-gyűlés helyébe, ujjnak kell szerkeztetődni. — b.) A' valóságos Polgárságra meg kívántatik, hogy az ember eredetére nézve Frantzia, vagy Frantziává vált legyen, a' 25 esztendőt meghaladta, valamelly Városban vagy Kántonban leg-alább 1 esztendőtől fogva lakós, 's. a' vagy tsak 3 napi nap számmal fel-érő valóságos adót az Országnek valamellyik részében fizessen, 's erről való Quietántziát mutatni tudjon, mint szolga-bérért ne szolgállyon, lak helyének Városi Elöll-járónál bé irattatva, 's. végre a' Polgári hit által meg hiteltetve legyen. — c.) Hogy mennyi legyen egy napi fizetés, annak legnagyobb vagy kisebb mértékét minden 6 esztendőben meg fogja itélni a' *Törvény hozó Test*, a' mellyet a' *Departmanok tisztyei* a' *Distriktusokhoz* fognak alkalmaztatni. — d.) Senki is egynél több helyen valóságos Polgárnak jusát nem gyakorolhattya, 's magát más által bé-nem mutathattya. — e.) Nem élhet Polgári jusával a' ki adós, és Hitelezőitől kö-zönséges *Quietantziát* nem mutathat adóságainak lefizetéséről abban az esetben, ha előre már olyan-nak hirdettetett vólt ki, hogy adóságainak megfi-zetésére elégtelen vólna. — f.) A' Repræsentánsokat választó Polgárok ugy fognak ö zve szerkeztetődni, hogy minden Városi vagy Kánton-béli 100 valóságos lakósok között egy Válofztó személy, 151 vagy 152 között pedig kettő fog ki-neveztetni. — g.) Válofztó személynek nem neveztetik senki, a' ki nem valóságos Polgár, 's. valami kitűny adót nem fizet.

C.) *Osztály A' Válofztó-gyűlések és Repræsentánsoknak ki-nevezése.* — a.) Minden *Departmanoknak* Válofztó-személyei külön gyülekeznek ö zve az illendő, és az illendőket egy harmad részszel meghaladó Repræsentánsoknak választására. — b.) Mind az ilien-

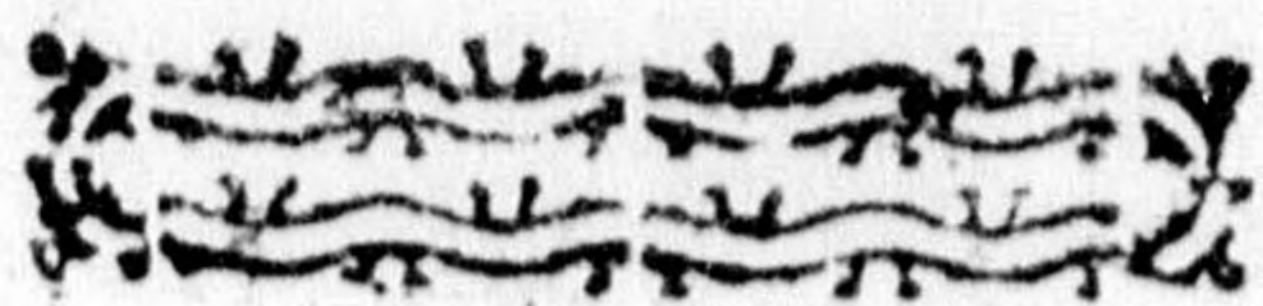
Allendők, mind pedig a' szám felett valók a' Vo-
 xoknak többsége által valóztatnak. — c.) Min-
 den Rend, hivatalu, és adozó személyly valóztat-
 hatik a' Nemzet Representánsának. — d.) A' Mini-
 sterek, az Executiva Hatalom Prokurátorai, a'
 kik a' szerint a' mint tettik hivatallyokból ki tétel-
 hetnek, a' Nemzeti kintsnek Commissariusi, 's min-
 den féle adók mellett lévő Tisztek, 's egy szóval
 mindenek, kik akár mi név alatt a' Királyi házi
 hivatalokban vagynak, ugyan ekkor Repraesentán-
 soknok nem valóztatathatnak, valamint azok sem 2
 esztendő alatt — e.) kik azok alatt Városi tiztsé-
 gekben, Prokurátori 's Birói hivatalban állottanak.
 — f.) Egy Törvény hozó Testnek tagjai valóztathat-
 nak másodiksor is: de minek előtte harmadiksor
 is valóztatathatnának, két esztendőt nyugodni kén-
 telnek. — g.) Egy Departmánának Deputátásai,
 Deputátusai nem tsak ezen Departmánának, hanem az
 egész Nemzetnek, és szabadságokban ezeknek, sem-
 mi némü Gyűlésnek parantsolattya, rövidségekre
 nem lehet.

D) *Osztály.* — *Az első és a' Váloztó Gyüle-
 seknek tartása.* — a.) Az első és Váloztó Gyüle-
 sek, tsak a' valóztatásba avatkozhatnak, melly meg-
 esvén, el oszlának, és addig, mig nem hivattatnak
 öszve nem gyűlhetnek. — b.) Egy valóságos Pol-
 gár is, fegyveresen és forma ruhában Gyűlésbe nem
 mehet és nem voxolhat, ki-vévén azon történetet,
 ha szolgálatban vagyon, de így is tsak forma
 ruhában fegyver nélkül voxolhat és jelenhetik mag.
 — c.) A' Gyűlésbe, ennek nyilván való kívánsága
 nélkül fegyveres népet bé-vinni nem szabad, ki vé-
 vén azon történetet, midőn valami erőszak tétel
 fordulna elő, és ekkor a' Gyűlés Prézelsének pa-
 rantsolattyára bé-jöhet a' fegyveres nép. — d.)
 Minden 2 esztendőben számba kell vétetődni a' va-
 lóságos Polgároknak, a' Distriktusokban Kantonok
 szerint, és ezen fel-számláltatásnak, a' Gyűlések'
 kezdete előtt 2 hónapokkal közönségessé kell tétel-
 ni, és az utzákra ki kell ízegeztetni. Ha valaki
 azzal

azzal tanálna vádoltatni, hogy érdemtellenül tsuzott volna bé a' Polgárok számába, az illyennek vádoltatása a' Törvény-székek' eleébe vitettetik a' megítéltetésre. Ezen fel számláltatásnak mértéke szerint fognak a' Gyülések fel-állitni. — e.) A' Valószító személyeknek Gyülése-is fog birni azzal a' jussal, hogy meg ítélhesse azt, légyen e' ez vagy amaz meg jelent Polgárnak meg-kivántató tulajdonsága, de a' mellyet a' Törvény-hozó Test határoz meg vég-képpen. — f.) A' Királynak vagy más akár-minémü általa ki-rendeltetett embernek, az öfve-hivasoknak rende, a' Gyüléseknek tartása, a' Valószításnak formája, vagy a' Polgároknak Politikai jussaik által okozódott semmi némü veszekedésről, semmi féle szin alatt tudósittást venni nem lehet.

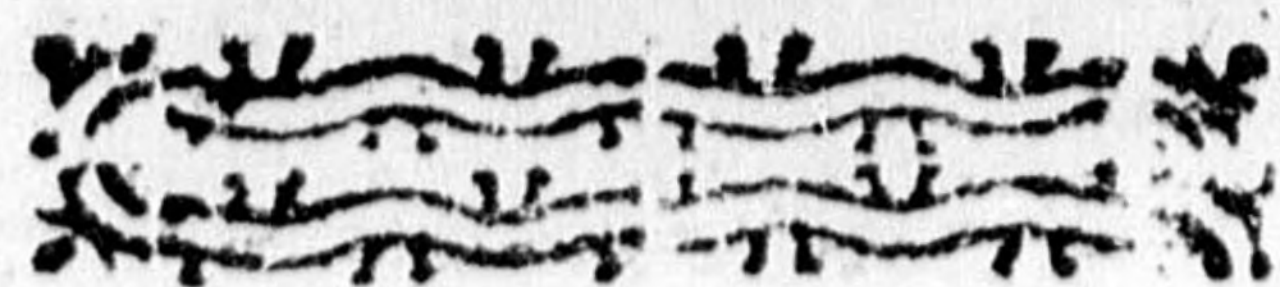
E.) *Osztály.* — *A' Repræsentánsoknak egy Törvény hozó Testé való öfve szerkeztetések.* — —
 a) A' Repræsentánsok azon helyre, a' hol az előszlandó Nemzeti-gyülésnek utolsó ülése tartatott, *Májusnak 1-ső Hétfűjén* gyülekeznek öfve. — —
 b.) Az el-érkeztek, a' leg-idősebbiknek előll-ülése alatt öfve jövén, a' jelen lévő Repræsentánsok' bizonyság Levelaiknek meg-visgálásához előre hozzá kezdenek. — c.) Mihellyest 373-man edgyütt vagynak, ezen nevezetet: *Törvény-hozó Nemzeti-gyülés*, magokra vészik, melly Gyülés magának a' zonnal *Prézest, Vicé Prézest és Titoknokot* valósztván, munkához fog. — d.) A' Gyülés semmi némü Törvény hozás-béli munkába nem elegyitheti magát egész hónap alatt, ha 373 Repræsentánsok jelen nintsenek: ezt a' rendelést mindazáltal meg-teheti, hogy a' Deputatusok 14 napok alatt a' munkára elő állyanak, még pedig 3 ezer Liv. büntetés alatt, hanem ha olyan mentsége lészzen valakinek, mellyet a' Gyülés helyyesnek ítéel. — e.) *Májusnak* utolsó napján magokra vészik a' Repræsentánsok a' Nemzeti-gyülésnek nevezetét, akár mennyi légyen a' jelen lévőknak száma. — f.) A' Repræsentánsok a' *Frantzia nép'* nevében le-tészik mind együtt ezen

ezen hit formáját: szabadon élni, vagy meg-halni: az után pedig egyen-egyen arra esküsznek-meg: hogy az Constitutiót szerző Nemzeti-gyűlésnek 1789, 1790 és 1791-béli Országos Constitutioját egész erőből fenn tartani fogják, semmit a' félet nem javasolnak, vagy valami a' féleiben meg nem egyeznek, a' mi a' Constitutiót meg-sértené, és hogy a' Nemzethez, Törvényhez, és Királyhoz hűek lesznek. — —

— — g.) A' Nemzetnek Repræsentánsai megbánthatatlanok. Semmiért, a' mit, mint Repræsentánsok, szollottanak, irtanak, vagy tselekedtenek, egy időben-is utánnok vizsgálódni nem lehet, és éppen illy kevésbé lehet őket vádolni, és meg-ítélni. — h.) Ha éppen valamely bűnös tetten erettetnek, vagy ha az ő fogságokat parantsoló irás mutattatik elő, ekkor már el-fogattathatnak: de ezt azonnal hirré kell tenni a' Törvény-hozó Testnél, és a' bűnösnek további meg-ítéltetéséhez csak ugy lé-szen szabad hozzá fogni, ha a' nevezett Test azt fogja itélni, hogy a' vádnak helye vagyon.

Ezen Törvény tikkellyek között hosszszas disputációt okozott a' Nemzeti-gyűlésben az az punk-tum, melly szerint meg-kivántatik, hogy azon Pol-gárnak, a' ki Repræsentánsá akar valófztatni, a-dója leg-alább egy *Márk* ezüst légyen: és ezen punk-tumnak meg-határozása akkorra halasztatott, mi-dőn minden más egyéb munkának vége lé-szen. — Aug. 11-dikén külömb-külömk féle bé-érkezett jelen-tő Levelek olvastattanak-fel a' N. Gyűlésben. A' többek között javasoltatott, hogy a' Máltai Rend-nek tagjait leg-jobb lenne Frantzia Országban el-vezttendő jussaikért azon a' módon ki-elégíteni, a' mint az Alsátziába bé-biró Német Fejedelmek ki-fognak elégítettui. De erről a' dologról még eddig semmi végzés nem tétetett. — Továbbá elő for-dult az-is, hogy mivel a' Helvétusoknak némely része, a' többek között *Berna*, *Geneva*, *Solothurn* irtozva néznék a' Frantziák Constitutioját, nem csak, hanem az ő Váraikat, a' mellyek a' Frantzia szé-lek felől vagynak erősittenék, és a' szélekre Ser-geket szállítanának; ezekhez képpett tehát, igen jó lenne

lenne a' Frantzia Nemzetnek-is előre való vigyázattal leüni 's. a' t. Ezeknek 's több ilyen dolgoknak meg-határozása, különös személlyekre biztatott.

Bouillé a' Frantzia Király' vólt Generálissa egy Levelét botsátotta közelebbről a' *Nánszi* béli Polgár Mesterhez (*Mairhez*), melly rövid: de igen fontos, és így következik Magyar nyelven szoról szóra. — „Az Ur mostanában *Nánszi* béli Mester; tehát szükségesképpen fogja azt tudni, hogy ezen Városnak haladatlan és egybe esküdt lakólsai, az én képmet a' piatzon meg-égetni mérészelték. Ezen motsok rajtam, az Ur Generál Komendánsán, az Urnak jelen-létében történt, a' nélkült, hogy az Ur ezen szemtelenségnek meg-akadályoztatására, vagy a' vétkeseknek meg-büntetésére egy nyomot-is megmozdúlt volna, kétség kívül azért, hogy maga az Ur-is úgy gondolkodott, mint amazok. Egy néhány hetek múlva meg fogok személlyesen az Urak Városában jelenni, a' midön tellyes reménységem vagyok, ha külömben igazság nem fog tétetödni, hogy szoross számot fogok mindenekről kívánni. Valamint azokat a' kik a' motskot tselekedték, úgy szintén, a' kik olly poltronok vóltanak, hogy azt véghez vitetni meg-engedték, elő fogom a' szám-adásra szállítani. „ — Ezek eddig elé kemény fenyegetödzések az igaz: hanem tsak úgy egyszeribe meg nem eshetnek, úgy a' mint meg gondoltatnak: előbb jó részt bé kell némü-némü képpen tellyesedni a' következendő tudositásnak, melly indult

A' Hóából Aug. 16 dikán, és így következik: —
„A' mái nap mi nállunk igen tiszta és szép: de mi helyest a' *Prágai* Koronázásnak vége lészén, fogyatkozást fog szenvedni. — Októberben, ha a' Frantziák addig jobb gondolatokra vélzik magokat, ismét tiszta lészén nállunk az *Ég*: — —

Anglia. — Hát az Anglus hajós Sergek mi okból tartatnak még máig-is mind hadakozható állapot.

potban, holott tudni való dolog, hogy Anglia már most nem készül tovább bé a' Báltikum tengerre a' Muszka Tsázárné ellen? — Ezen kérdésre a' jövő fog meg-felelni bizonyosan: előre pedig egyebet nem mondhatni, hanem csak azt, hogy ha én nékem el-lopná a' szomszédom tyukjaimat, én is azon igyekezném, hogy az ő tyukjai közzül lopjak magamnak mást vissza. *Frantzia* Ország olly módon el-loptata Angliától az ő Északi Amériikai Tartományait, hogy azoknak vissza szerezhetését Anglia mostanság nem is gyanithattya. Azt lehet hát csak természet szerint is gondolni, hogy Anglia nem egyébre várokozik, hanem csak a' jó alkalmatosságra, és azt fogja modani annak idejébe a' *Frantzia* jó szomszédoknak hogy — *vicem pro vice, reddo tibi bone Vicine.* — *Foxnak*, annak az *Anglus Parlamentum* béli nagy Oratornak mejj képét a' Muszka Tsázárné a' maga számára márvány köből faragtattya és Pétervárába vitetvén, a' *Demos-thénes* és *Ciceró* mejj képjeik közzé helyhez teti. Erre pedig az alkalmatosságot a' következő történet adta. Tudjuk hogy midőn ez előtt nem sokkal az *Anglus Udvar* a' Muszka Tsázárnét a' Törökkel való békéllésre réá akarta volna venni, valójából e' vagy csak politikából, nem tudjuk, haddal készült a' Tsázárné ellen. Midőn pedig a' Ministerek a' Parlamentom elejébe terjesztették volna az Udvarnak ezen tzellyát, és ehez képpelt a' Parlamentom egyezését, 's egyszer smind a' néptől való segittő pénzt is kívánták volna: ekkor a' Parlamentomnak az a' része, melly *Ellenkező Résznek* nevezetik, 's. a' többek között pedig *Fox*, minden erejeket, és beszéd béli másokat meg-gyöző ékességeket arra fordították, hogy az Udvar tzellyának ellene álhassanak, és az Oroszok ellen valló hadról le-beszélhessék. Ez okozta a' Muszka Tsázárnénak *Foxhoz* való nagy háládatosságot: melly szerint egy tulajdon kezével és plajbattzal irott parantsolatot küldvén a' maga Ministeriumába, azt kívánta, hogy a' Ministerium, az Angliában lévő Muszka Követ-nek

nek Gróf *Vorontzovnak* tegyen rendelést az iránt, hogy *Foxnak* mejj-képét márványból ki-vágatván, küldje Pétervárába örök emlékezetéül azon dolognak, hogy ő lett legyen az a' nagy ember, kinek bölts belzéde, és belzéd-béli böltséise által, Anglia és a' Muszka Birodalom között egy olyan had el-kerülődött, mellynek mind két részről keserves következései lehettenek volna. A' Muszka Status Titoknakja a' Tsászárné plajbáttzal írott parantsollattyának vonásait ugyan a' Tsászárné engedelméből veres tentával ki-rajzolgatván, azt *Vorontzovnak* el-küldötte; e' pedig *Foxnak* magának kezéhez szolgáltatta.

Algir. — Az *Algiri Dáj, Baba Mehmet*, kinek segítő hajóji tavaly, az Oroszok hajós Obersterit *Lambro Cazzionit* az Archipelaguson majd minden hajóival együtt semmivé tették volt, Jul. 12-dikén a' maga *Elyzéumi* menyegzőjére *Mahumed* kebelébe izerentsésen el-költözött, még pedig — Diszenteria miatt. — — — — Helyébe valóztatott *Dájnak* az ő első Ministere *Hydi Hafsar* egy 50 ezrendös — derék Muselman. Az szegény boldogul ki-múlt *Dáj* 80 ezrendös volt, és 25 ezrendőig Fejedelemkedett az *Algiri* hires tolvajok között.

Spanyol Ország. A' múlt Jul. 19-dikén egy Végszést küldött a' Király a' *Castiliai* Tanátshoz, mellyben jelentette, hogy éppen az nap ment tökéleteségre a' *Tunisi* Státussal egy olyan szövetség, mely által örökös szabadságot szerzett magának Spanyol Ország, a' *Tunisiakhoz* való hajókázásra, 's velek való kereskedésre.

J e l e n t é s .

Minthogy a' *Nyitra* mellett lévő *Ujlaki* Ts. és Királyi Priv. *Liquorium (Liqueur)* és *Refolis* Fabrikának még mind ez ideig nem lehetett az a' szerencséseje,

tséje, hogy a' maga szerzeményeit az idegen Országokhoz hasonló tökéletességre vihesse: tehát már most minden igyekezetét arra fordította, hogy a' tiszteletre méltó Közönségnek a' leg-jobb módon szolgálhasson, és e' végre magát egy igen alkalmas ember által, a' ki a' *Triesti* híres Fábrikában magának 24 esztendőnek le-folyta alatt ezen dologban elégséges esmerettséget szerzett, olly állapotba helyeztette, hogy már mindeneknek, a' külső országi Fábrikákhoz hasonló módon, a' leg-jobb és tisztább nemű fenn nevezett italoknak nemével szolgálhat. — Mivel pedig a' külső Fábrikáknak szerzeményeik igen nagy *úti*, és *Vám-béli* költségekkel vagynak meg-terheltetve; a' Magyar Rosolisokért pedig a' *Consumo Mautnak* tsak fele része, egy *Austriai* Pintért (*Kupéért*) tsak $4 \frac{1}{4}$ az az ötödfél krajtzárjával fizettetik, és benn az Országban minden vámtól szabad: erre nézve az ezen Rosolis Vásárlóinak már tsak a' Rosolisnak árrából is nagy hasznok származik; melly szerint az alább meg-nevezett Fábrika bizelkedik-is magának azzal, hogy a' tiszteletre méltó Közönség által gyakran meg-fog kerestetni. — *Ujlak 10. Aug. — Ts. K. Priv. Liquorium és Rosolis Fábrika.*

Tudósítás.]

T. P. *Hermolaus*, Kaputzinusok' Szerzetebéli Pap, 's a' *Bétsi* Ns Magyar Gyülekezetnek néhai Lelki Tanítója, ki fogja adatni *Pofonban* szép papirosra 's betükkel, a' *Bétsben* 6 esztendő' el forgása alatt mondott Egyházi Beszédeit. Az első Kötet, melly első esztendőben tartott Vasárnapi Prédikációit foglalja magában, a' jövő Szent Mihály' napjára el-készül. Többől fog állani 30 árkusnál. Egy forinton meg-lehet szerezni akár magánál a' T. Szerzőnél akár pedig *Odelitzki* Antal Urnál. A többi Kötetek hasonlóképpen ki-fognak hirdettetni, a' mikorra el-készülnek.

Szabad Királyi *Pesth* Városában, e' folyó 1791-
Elsztendőben September havának 2-dik napján, u-
gyan a' Város Házánál, az Urbarialis Tilzben,
Húzáár Successor Urak kívánságokra, fognak a' töb-
bet ígérőnek el adatni az ugy nevezett Húzáár fun-
dusok ugy mint:

Elsőben: — Egy a' belső Városon, és a' Város
Házának leg közelebb való szomszédságában lévő,
kemény kőből épült, minden felől 's egészen böl-
tozott, tseréppel fedett nevezetes szeglet ház, mely-
ben a' tágos Udvarán kívül, számos lakó szobák,
Pintzék, Konyhák, Szekér szének, Palzó-képen ké-
szült Padlás, és más egyéb alkalmatosságok talál-
tának. — Ugy nem különben, a' Ketskeméti ka-
puhoz közel világos helyen lévő, 's három utzára
néző, ugyan szeglet ház, melly a' mellette való
Kertel együtt 1518 Négy szeg ölre terjed, és a' mely-
be szinte ugy a' lakó szobákon kívül, Istállók, fél-
szerek, Konyha, Pintze, és egyéb alkalmatóságok
vagyunk. — Ezeken kívül némely, leg-jobb hel-
lyeken fekvő rétek, és szántó földek.

Ismét. — „ Illyen czim alatt lévő kis irás:
A' Magyar Demokritus életének délig való része meg-
írva Andrád Sámuel által. Találtatik Pellen Wein-
gand János-Mihály Könyv-áros Urnál 7 kron.

A' fellyebb való Kurirnak Toldalékjában az
első lapon *Valdstetter* helyett kell olvasni: *Vald-
stetten*.